

družnike kakor nezadružnike s posvetovalnim glasom.

Tehniški svet razpravlja in sklepa o vprašanjih, ki jih prejme od upravnega sveta po parlamentarnih običajih in voli za vsako sejo posebe predsednika in zapisnika izmed sebe.

Tehniški svet pa lahko podaja upravnemu svetu tudi iniciativna poročila, načrte, predloge, nasvete itd.

3. Upravni svet.

§ 18. Upravni svet sestoji iz šestih članov, ki jih voli občni zbor izmed zadružnikov z absolutno večino za dobo treh let. Če pri volitvi ne doseže nihče absolutne večine, se mora vršiti črja volitev med onimi, ki so dosegli relativno največje število glasov. Pri enakem številu glasov odloči žreb.

§ 19. Upravni svet izvoli izmed upravnih svetnikov predsednika in njegovega namestnika z absolutno večino glasov.

Glede črje volitve veljajo ista določila kakor pri volitvi upravnega sveta (§ 18).

Najstarejši upravni svetnik skliče sejo upravnega sveta v svrhu konstituiranja ter predseduje do izvolitve predsedstva.

Člani upravnega sveta se morajo takoj po izvolitvi naznaniti za vpis v zadr. register; v dokaz izvolitve se predloži volilni zapisnik, ki ga mora podpisati predsednik občnega zbora in dva zadružnika.

§ 20. Upravni svet je načelstvo zadruge v zmislu § 15. zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, z vsemi v tem zakonu določenimi pravicami in dolžnostmi.

Upravni svet podpisuje v ime zadruge na ta način, da se podpiše predsednik ali podpredsednik in še en upravni svetnik pod zadržno tvrdko.

§ 21. Upravni svet rešuje v svoj delokrog spadajoče zadeve na sejah, pri katerih predseduje predsednik; navzoči morajo biti poleg predsednika ali njegovega namestnika še 3 upravni svetniki, da so sklepni. Sklepa se z absolutno večino glasov. V slučaju enolike glasov odloči predsednik.

O vsaki seji upravnega sveta se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo vsi upravni svetniki in navzoči člani nadzorstva.

§ 22. V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega upravnega svetnika se mora upravni svet s svojim sklepom za čas do prihodnjega občnega zbora dopolniti potom kooptacije. Upravni svet mora skrbeti, da se novi član upravnega sveta vpiše v zadržni register.

§ 23. Upravni svet kakor tudi vsak posamezni upravni svetnik se more po sklepu občnega zbora tudi odstaviti, preden poteče poslovna doba.

§ 24. Predsednik upravnega sveta vodi zadrugo, jo reprezentuje na zunaj ter jo zastopa sodno in izvensodno; sklicuje seje upravnega sveta in izvršuje njegove sklepe.

Pisma, ki se z njimi zadrugi ne nalaga nikake obveznosti, podpisuje predsednik sam.

Pogodbene obveznosti za zadrugo pa predsednik sam ne more prevzemati. V ta namen je trebe sklepa upravnega sveta, za obveznost na zunaj pa formalnega podpisa tvrdke v zmislu § 20.

Vsaj vsake tri mesece se mora predsednik prepričati o blaginji in poslovnem stanju in mora v slučaju kakega

Trara, trara,
pošto pelja.
Repa, korenje
slabo življenje!
Repa še še,
korenje pa ne! —

Muri, muri pojd iz luknjice,
bova jedla bele štrukelje.
Dal ti bodem zlat komat,
bova šla pšenico s'jat! —

Takrat v tistem času
so šli trije počasi:
Prvi je bil slep,
Drugi je bil hrom,
Tretji je bil nag.
Prvi je zajca videl,
Drugi ga je vjel,
Tretji pa za srajco del! —
Kako? če je ni imel! —

Žaba pravi: vek, vek, vek,
primi jo za zadnji skrek
Če kaj poreče,
Prim jo za pleče.
Če pojde v luknjico
Prim jo za suknjico. —

Torej na delo za našo mladino!
Borovnica, 20. aprila 1920.

Janko Žirovnik.

nereda takoj ukreniti, kar se mu zdi primerno; to poroča tudi upravnemu svetu.

§ 25. Kadar je predsednik zadržan, ga nadomešča njegov namestnik. Delokrog predsednikovega namestnika je v tem slučaju v vsakem oziru enak predsednikovemu delokrogu.

4. Nadzorstvo.

§ 26. Nadzorstvo sestoji iz pet članov, ki jih izvoli občni zbor izmed zadružnikov za dobo enega leta. Nadzorstvo izvoli izmed sebe predsednika, njegovega namestnika in zapisnika ter določi svoj poslovni red. Sklepa z absolutno večino glasov. Če je enolike glasov, odloči predsednik.

Nadzorstvo je sklepno, če so k seji vabljeni vsi člani in se je udeležijo vsaj trije. O vsaki seji se mora spisati zapisnik, ki ga podpišejo vsi navzoči člani.

Delokrog nadzorstva določata §§ 24. in 25. zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70.

5. Občni zbor.

§ 27. Redni obč. zbor se skliče enkrat na leto, in sicer vsaj do 15. junija. Izredni občni zbor se skliče, če se potrebno vidi upravnemu svetu ali nadzorstvu, ali če to zahteva od upravnega sveta najmanj 10 zadružnikov v posebni pisni vlogi v kateri se morajo navesti predmeti posvetovanja in sklepanja.

Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora se razglasi vsaj 14 dni prej v „Učiteljskem Tovarisu“.

§ 28. V delokrog občnega zbora sodi:

1. Izprememba pravil.
2. Razdružba in likvidacija zadruge.
3. Odobrenje letnih računov in bilance.

4. Volitev upravnega sveta in nadzorstva.

5. Razdelitev čistega dobička, oziroma sklepanje o pokritju izgube.

§ 29. Na občnem zboru ima vsak zadružnik le en glas. Občnega zbora se smejo udeležiti samo zadružniki.

Zadružnika, ki se ne udeležijo osebno občnega zbora, sme zastopati drug zadružnik na podlagi zakonito izdelanega pismenega pooblastila. Vsak zadružnik pa sme imeti le eno pooblastilo.

Pravne osebe se ga udeležijo po svojih načelnikih ali pa po pooblaščenih.

§ 30. K vsaki točki dnevnega reda se otvori debata.

O predlogu za konec debate se sklepa takoj brez debate.

§ 31. Občni zbor je sklepčen, če je navzočih ali zastopanih vsaj 20 zadružnikov.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se skliče tekem treh tednov nov občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zadružnikov.

Sklepa z nadpolovično večino opravičenih glasov; pri enakem številu glasov odloči predsednik.

§ 32. Občnemu zboru predseduje predsednik upravnega sveta. On imenuje enega, po potrebi tudi več zapisničarjev, ki smejo biti uslužbenci zadruge.

Predsednik občnega zbora ima pravico pozvati udeležence, da se legitimirajo.

Predsednik vodi zborovanje in odločuje vzpored glasovanja in v mejah dnevnega reda tudi vzpored predlogov in debat. Predsednik mora odrediti glasovanje po imenih, če to zahteva pet udeležencev.

Voli se z listki, z vzklikom pa samo tedaj, če ni ugovora.

Predsednik sme zahtevati, da se predlogi pisмено formulirajo in njemu izročijo.

§ 33. O občnem zboru se sestavi zapisnik, ki ga podpiše predsednik in zapisničar in dva overovalca, ki jih izvoli občni zbor.

VIII. Razglasila zadruge.

§ 34. Zadruga razglasi svoje razglase, izvzemši sklicanje občnih zborov (§ 27) s tem, da jih nabije v zadržni obratovnici.

IX. Zadržno poslovanje.

§ 35. Zadruga izvršuje v zmislu § 2. učila in šolske potrebščine. Kupuje načrte in izdelke v stroko spadajočih vzornih predmetov. Razstavlja in prodaja razpoložljive izdelke predvsem učnim zavodom in učencem vseh šol, narodnim kulturnim društvom in slednjič sploh kupujočemu občinstvu.

Oddelki, ki jih hoče zadruga otvoriti so:

1. oddelke za obdelovanje lesa;
2. oddelke za obdelovanje kovin;
3. oddelke za prirejanje prirodnih zbirk (sistematičnih, razvojeslovnih, anatomske priprave itd.);

4. oddelke za fino mehaniko;

5. oddelke za prirojanje in sestavljanje učil iz predenin in pletenin, iz kavčuka, iz stekla in iz drugih snovi;

6. splošni tehnološki oddelke.

V vsakem teh oddelkov nastavi v zmislu § 3. obrtnega reda strokovno izvežbanega poslovojo.

Za vzdrževanje kontinuitete dela in zagotovljenje vspešnosti podjetja hoče zadruga v svojih obratovnicah izdelovati tudi predmete, ki ne spadajo strogo v stroko, ki pa so pri izvedbi in po namenu porabe sorodni, ki jim je mogoče vtisniti narodnokulturno obilježje in ki je mogoče zanje zainteresirati domačo industrijo naših pokrajin n. pr. tujskoprometni, letoviščarski in božjepotni spominski predmeti, otroške igrice, modeli pohištva in orodja v narodnih slogih i. dr.

§ 36. Poslovni, službeni in disciplinarni red sestavi upravni svet. Uslužbenci zadruge so neposredno podrejeni predsedniku upravnega sveta, oziroma onemu, ki ga določi v to upravni svet.

X. Razdružitev zadruge.

§ 37. Zadruga se razdruži:

1. ako to sklene občni zbor;
2. ako pride v konkurz;
3. ako to odredi upravna oblast.

Po sklepu občnega zbora se sme zadruga le tedaj razdružiti, ako se je za ta sklep sklicaj posebni občni zbor in sta bili navzoči vsaj dve tretjini zadružnikov. Da je sklep veljaven, morajo glasovati zanj tri četrtine navzočih zadružnikov. Če pa pri takem občnem zboru nista zastopani dve tretjini zadružnikov, se skliče v treh tednih drug občni zbor, ki je brez ozira na udeležbo sklepčen s tričetrtino večino.

Način glasovanja o razdružitvi določa občni zbor z absolutno večino.

XI. Likvidacija zadruge.

§ 38. Glede likvidacije veljajo §§ od 41. do 52. zakona z dne 9. aprila 1873. l.

XII. Razsojevanje preprirov.

§ 39. Prepire iz zadržnega razmerja bodisi med zadružniki, ali pa med zadružniki, tehničkim svetom in upravnim svetom, razsoja nadzorstvo. Zoper razsodbo nadzorstva je dopustna pritožba na občni zbor, ki razsoja končno in neprizivno.

Če zoper razsodbo nadzorstva ni pritožbe, je ta razsodba neizpodbitno pravomočna.

Prepire, pri katerih je nadzorstvo samo ali kak član kot stranka prizadet, razsoja neprizivno občni zbor.

Položaj hrvatskih učitelja.

Čitajući kroz ovo kratko vrijeme Vaš list „U. T.“ odlučih da Vam i ja ukratko opišem položaj hrvatskih učitelja. Ta slika nije ni malo lijepa. Jedino hrvatsko učitelstvo prima svoja beriva po starom zakonu. Unatoč svih vladinih utještivja vilesti saznajemo, da nam se nova beriva ni 1. maja isplatiti ne će, a dopače niti još za dva mjeseca! Ne znamo konju bi zahvalili na takovu postupku. Nemamo našega glasila, pa nam se ni „Savez h. u. d. u Zagrebu“ ništa ne javlja i tako smo bez ikakve orijentacije u svim našim staleškim pitanjima. Najbolje su mi poznate prilike medimurskih učitelja, pa ću Vam o tim nešto javiti: Budući se Medimurje broji u okupirana područja stoga ovde izaslati činovništvo dobiva uz redovitu berivu i dnevnicu od 10 do 40 K. Na manju dnevnicu prima učitelj (10 K). Svi učitelji Medimurja su u više navrata prosvjedovali proti ovakovu zapostavljanju, ali badava! Kada su neki kolege mislili da će nakon tolike borbe ipak dnevnicu biti povećate, one su — posve obustavljene (od 1. marca 1920.)!! Svakako za nas učitelje lijepo iznenađenje. Treba istaknuti, da sve ostalo činovništvo i dalje dobiva iste dnevnicu (15—40 K). I time je sebi nastavni odsiek umirio savjest „izjednačivši“ nas sa ostalim učiteljima u Jugoslaviji. Ovo nepravedno izjednačenje ne bi bilo tako strašno da se je vlada po brinula da u isto vrijeme sa obustavom dnevnicu primimo nova beriva. Ovako je hrv. uč. (dolaskom nove vlade) ostavljeno u najkritičnijim danima (proljeće, a ciljene dnevno rastu!) sa 5 do 600 K, koju svotu mnogi daju samo za hranu. Ova nepravda mora se izravnati.

Kolika je ona, pokazati ću samo na jednom primjeru. U decembru 1919. god. na skoro do marca 1920. god. (za koje su vrijeme učitelji morali dobiti nove plaće) stajalo je jedno dosta dobro odijelo 1500 do 2000 K. Već danas takovo odijelo stoji 5 do 6.000 K! Dok je tađa za jednomoje sećnu plaću učitelj mogao uzeti dobro novo odijelo, danas mu za takovo odijelo nije dosta sav onaj zaostatak (od 4 do 5

ml.) što će ga istom dobiti. Ovim je čitav jedan stalež oštećen za više milijona K, a da zato nikomu ni vlas s glave pasti ne će.

Oprostite, g. uredniče, da sam ovoliko otegnuo. Vi to sigurno znadete, a ja napisah zato da ne bi vlada mislila kad mačimo, da smo i zadovoljni.

Hrvat u istinu spava — a vi ste nam nada! Bratski pozdrav!

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Matice!“

DRAGO HUDE:

Zablode.

Nad učiteljstvom plavajo megle nezadovoljstva i nestrpljenja. To ni čudno, saj živimo v takih sferah, v kakršnih še nismo živeli. In zunanji dogodki morajo imeti vpliv tudi na nas in na šolo. Saj nismo iz kamena; nasprotno pa mora imeti tudi že tolikokrat izkoriščevani učiteljski idealizem svoje meje.

Ali med učiteljstvo so se vrnile tudi manire, ki se jih moramo varovati.

Živimo v slobodnem času. Pa še mi smo zadovoljni, pod Avstrijo smo znali potrpeti. Čim bolj so nas pritiskali, bolj smo jim tlačani; čim bolj smo občutili trde pete, tem bolj smo iste poljubovali. Če pomislimo, kako smo znali biti potrpežljivi leta in leta in prav nič nismo godrnjali. Oh, kako pač, saj je tako odredil Kaltenegger, Lampe tako želi, Simon je tako rekel... In šlo je zopet dalje, če ne ravno z veseljem, vendar šlo je, sedaj pa ne gre, čeprav so verige padle, in vemo kako in za koga naj delamo.

Kaj pa pravzaprav hočemo? Kdo mi zna odgovoriti na to vprašanje? Na vsakem našem zborovanju se prerokamo, in če tovariši kaj predlagajo, mu nasprotujemo, čeprav smo bili pred pol ure istih nazorov. Toda ker ravno on to hoče, mu nečemo pritrčiti. Nestrpnost vidimo povsod. In malenkostni smo zelo, ciljev pa, onih velikih, za katere so se bojevali že naši stari predniki, ki niso bili ne malenkostni in ne nestrpni, teh pa ne vidimo!

Hočemo biti samozavestni, pa nismo! Kaj, kdo nam bo imponiral, kdo nam komandiral, nič več nismo hlapci. Ne pustimo se vladati od nepotrebnih in nesolskih ljudi. Slučajno pa nam zmanjka petroleja, gremo k okrajnemu glavarju, ki nam da nakaznico za pol litra. Gremo v krčmo, kjer na ves glas pripovedujemo: Ta glavar je za učiteljstvo, ta skrbi za nas in za šolo. Pozabili smo, kaj smo trdili še včeraj. Če pa nam okrajni glavar nakáže zraven petroleja še en kg sladkorja, so mu pa že vnaprej odpušteni vsi grehi, ki jih bo napravil v bodočnosti na šolskem polju. Zagovarjali ga bomo za judežve groše, druge pa, ki nas ljubijo, ki za nas skrbijo in za nas delajo, a nimajo za nas na razpolago ne sladkorja ne drugih sladkosti, pa sovražimo in napadamo brez pomisleka. Pravim brez pomisleka, ker ne pomislimo, da so to naši tovariši, ki so delali in še delajo za povzdigo šolstva, za moderniziranje pouka, za zboljšanje gnotnega vprašanja, za gradnjo stanovske organizacije. Zaslepljeni smo, da ne vidimo še sto in sto drugih del, ki jih ti tovariši gradijo — za nas.

Vrnili smo se iz vojske prepolni najrazličnejših izkušenj. Širših nazorov smo zopet prestopili šolski prag. Marsikaj smo zapazili zastarelega iz predvojnne dobe. Hočemo biti napredni, pa uravnomo korak po novem času ter hočemo odpraviti zastarelosti. Zopet se najdemo taki, ki sicer razumemo in spoznamo napredno delo tovariša, toda kakaj bi ravno on to napravil. O, on se hoče samo pokazati, sili se v ospredje, nas hoče izpodrinuti! Če bi le malo pomislili, pa bi iznevideli, da nam ta tovariš ne misli prav nič škodovati. Le nevoščljivci smo!

Prepojeni smo tudi s srednjeveškim duhom, da ne sodimo tovariša po tovariškem značaju, ampak po njegovem rojstvu. Gospodična je hči višjesodnega svetnika, in gospod vodja ji poljubi roko, ko nastopi službo. Druga je precej intimna prijateljica okrajnega glavarja. Torej klanjamo se ji, v uri veselja se nas morda spomni in nas očrni. Zato Bog obvari spregovoriti žal besede o tovarišici, hvalimo jo in smatramo jo za vzišeno nad našim stanom. Zgodilo se je letos, da je taka tovarišica izdala sklepe tainega učiteljskega zborovanja svojemu glavarju.

Ali so nanizane slike ogledalo nedovoljne izobrazbe, morda slabe morale? Ne, to so samo izbruhi nejasnosti in nerednosti časa. S časom se gibljemo tudi mi, ki nas meče enkrat v višino, pa zopet padamo, a nikdar ne vemo, kam nas nosi. Premalo razumemo čut tovarištva in vzajemnosti, vkljub svetovnemu vrvenju moramo obdržati jasnost idealov in ciljev ter se varovati nesloge, prevzetne nestrpnosti in nevoščljivosti. Ne zavedamo se